

NATURRESERVAT

Välkommen till Haväng och Vitemölla strandbackar – sandstäpp och hav

Hav och inbjudande sandstrand lockar till bad. Lättgångna stigar till promenader på öppna eller trädklädda sandmarker med vindpinade tallar, eller i frodig, naturskogslik ädellövskog.

Sandstäpp och hedmark

Strandbackarna i Haväng - Vitemölla naturreservat är ett av Sveriges större sandstäppsområden. Denna sällsynta naturtyp är viktig för många växtarter. I den varma, kalkrika, sanden finner man doftande sandnejlikor tillsammans med sällsyntheter som de högresta sandliljorna och ovanliga svampar som jordstjärnor. Här häckar olika arter av lärkor. Torrhedarna betas och betesdjurens spilling blir fina miljöer för dynglevande skalbaggar.

Naturskog och kulturspår

Klammersbäck rinner genom den centrala delen av reservatet omgiven av en frodig ädellövskog och alsumpskog. Med litet tur kan man få se eller höra en lövgroda här. På betesmarkerna vid bäcken finns mandelblom och gullviva. Norr om Klammersbäck låg under järnåldern (100-1000 e Kr) en rik bebyggelse. Platsen kallas Maletofta och är känd både från sägner och arkeologiska undersökningar.

Istidssand och gäckande bäckar

Naturreservatet består till största delen av sandsediment som avsatts i slutet av den senaste istiden. Sanden gör att åmynningarna är vandrande med ständigt skiftande lopp. Verkeåns och Klammersbäck mynnings bjuder på en ny upplevelse varje gång man passerar.

En vandring längs stranden för dig förbi Stenörens ålabod som minner om lång tradition med ålfiske. I nordkanten av reservatet finns Havängs utemuseum, Lindgrens Länga. Här kan du få veta mer om områdets natur och kultur.

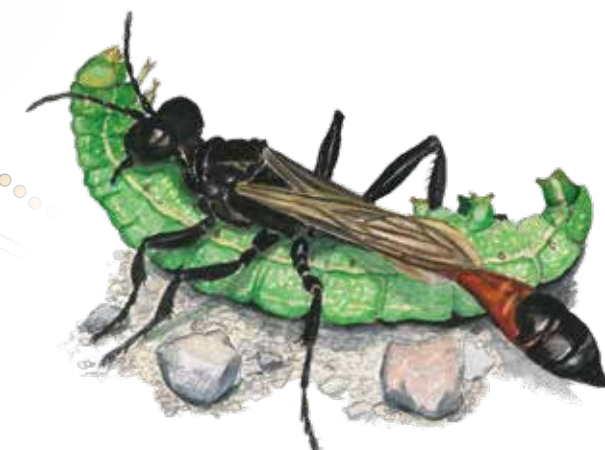

Månhornsbagge (*Copris lunaris*) är en dyngbagge som lever i kospilling på mycket torra, öppna, betesmarker. Var rädd om komockorna!

Lövgroda (*Hyla arborea*) är duktig på att klättra. De endast 5 cm stora grodorna bjuder på en högljudd konsert i månadsskiftet maj-juni men kan ibland höras även på hösten.

Stor sandlilja (*Anthericum liliago*) blir uppåt halvmeter hög. Den växer på sandställen.

Sandnejlika (*Dianthus arenarius*) blommar på sandfälten under försommaren.

Dynsandstekel (*Podalonia luffii*) gräver sitt bo i lös sand. Den färdiga stekeln lever av nektar. Här har den fångat en larv som blir föda till de egna larverna.

Martorn (*Ergyngium maritimum*) är en sällsynt växt som man kan finna på den sandiga havsstranden. Den kan bli 40 cm hög.

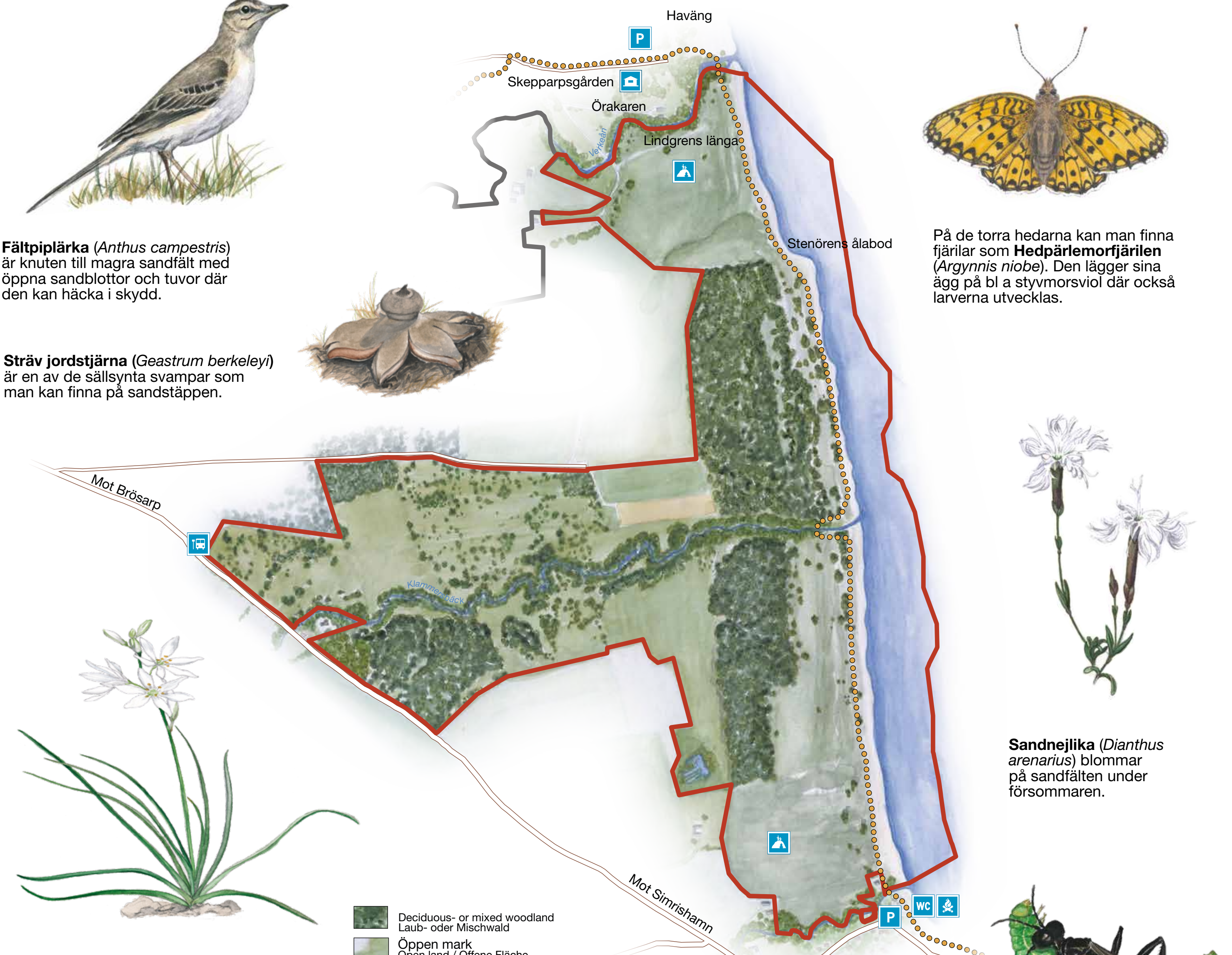
Fältpiplärka (*Anthus campestris*) är knuten till magra sandfält med öppna sandblottor och tuvor där den kan häcka i skydd.

Sträv jordstjärna (*Geastrum berkeleyi*) är en av de sällsynta svampar som man kan finna på sandställen.

På de torra hedarna kan man finna fjärilar som **Hedpärlormfjärilen** (*Argynnis niobe*). Den lägger sina ägg på bl a styvmorsviol där också larverna utvecklas.

- Deciduous- or mixed woodland / Laub- oder Mischwald
- Öppen mark / Offene Fläche
- Reservatsgräns / Grenze des Naturschutzgebietes
- Bilvägar / Roads / Autostraßen
- Parkering / Car park / Parkplatz
- Busshållplats / Bus stop / Bushaltestelle
- WC / WC
- Vandrarhem / Youth hostel / Herberge
- Utsiktspunkt / Viewpoint / Aussichtspunkt
- Grillplats / Permitted fire site / Grillplatz
- Skåneleden / Skåneleden trail
- Wanderväg / Skåneleden / Här är du / You are here / Ihr Standort

The sea and the lovely sandy beaches are perfect for swimming. Easy walking along footpaths across open or wooded areas with gnarly pines, or in lush, natural broadleaved woodland.

Sandy steppe and heathland
The sandy area in Haväng - Vitemölla Nature Reserve is one of the largest areas of sandy steppe in Sweden. In the warm, limestone rich sand you find the sweet smelling **sand pink** (*Dianthus arenarius*) alongside rarities such as the tall **Anthericum liliago** and unusual earth star fungus *Geastrum berkeleyi*. **Niobe fritillary** (*Argynnis niobe*) lays its eggs on plants including wild pansy. The rare **tawny pipit** (*Anthus campestris*) nests here. The droppings of the grazing animals provide good habitats for dung beetles such as *Copris lunaris*. The wasp *Podalonia luffii* finds a home in the patches of bare sand.

Old growth woodland and historical remains
The Klammersbäck stream runs through the central part of the reserve surrounded by lush broadleaved woodland and alder carr. **Common tree frog** (*Hyla arborea*) climbs in the bushes. Meadow saxifrage and cowslips grow in the pasture by the stream. A large settlement was located north of Klammersbäck during the Iron Age (100-1000 BC). The site is called Maletofta and is known from both legends and archaeological studies.

Sand from the Ice Age and elusive streams
The nature reserve consists largely of sandy sediments which were deposited at the end of the last Ice Age. The sand means that the mouth of the river is forever changing its route. The mouth of the stream constantly provides new experiences.

Sea holly (*Ergyngium maritimum*) is a rare plant which can be found on the sandy seashore. A walk along the shore takes you past Stenörens eel shed which reminds us of the long tradition of eel fishing. Havängs outdoor museum; Lindgrens Länga is located on the northern edge of the reserve. Here you can learn more about the nature and cultural history of the area.

Das Meer und ein herrlicher Sandstrand laden zum Baden ein. Leicht zu begehende Pfade locken zu Spaziergängen über offene oder mit windgepeitschten Kiefern bestandene Sandflächen sowie durch üppigen, naturwaldähnlichen Edellaubholzwald.

Sandsteppe und Heide
Die strandnahen hügeligen Sandablagerungen im Naturschutzgebiet Haväng-Vitemölla bilden eines der größten Sandsteppengebiete Schwedens. Auf dem warmen Boden des trockenen, kalkreichen Sandrasens wächst die duftende **Sand-Nelke** (*Dianthus arenarius*) neben anderen seltenen Pflanzen wie der **Trauben-Grasliilie** (*Anthericum liliago*) und seltenen Pilzen wie dem **Rauen Erdstern** (*Geastrum berkeleyi*). Der **Mittlere Perlmutterfalter** (*Argynnis niobe*) legt seine Eier gern am Wilden Stiefmütterchen ab. Der seltene **Brachpieper** (*Anthus campestris*) brütet im Gebiet. Der Kot der Weidetiere ergibt ideale Lebensräume für Dungkäfer wie den **Mondhornkäfer** (*Copris lunaris*). Auf nackten Sandflächen lebt die **Kurzstielsandwespe** (*Podalonia luffii*).

Naturwald und Kulturspuren
Eingefasst von üppigem Edellaubholz- und Erlenfeuchtwald fließt der Bach Klammersbäck durch den zentralen Bereich des Naturschutzgebietes. In den Sträuchern klettert der **Europäische Laubfrosch** (*Hyla arborea*). Auf den Weideflächen beim Bach wachsen Körnchen-Steinbrech und Wiesen-Prümel. Nördlich des Gewässers lag in der Eisenzeit (100-1000 n. Chr.) eine reiche Siedlung. Die Maletofta genannte Stätte ist aus Sagen und von archäologischen Untersuchungen her bekannt.

Eiszeitlicher Sand und unstete Bäche
Das Naturschutzgebiet ist maßgeblich von Sand geprägt, der am Ende der jüngsten Eiszeit abgelagert wurde. Der sandige Untergrund verursacht eine ständige Verlagerung der Fließgewässermündungen. So locken die Bachausläufe mit ständig neuen Eindrücken.

Das **Strand-Mannstreu** (*Ergyngium maritimum*) ist eine seltene Pflanze, die man auf dem sandigen Meeresstrand finden kann. Eine Wanderung am Strand führt Sie an der Aalhütte von Stenörens vorbei, die von der langen Tradition der Aalfischerei zeugt. Am nördlichen Rand des Naturschutzgebietes finden Sie das Freilichtmuseum von Haväng, Lindgrens Länga. Dort erfahren Sie mehr über die hiesige Natur und Kultur.

